

**Podrivanje institucija sektora sigurnosti – crveno
svijetlo za uzbunu**

Podrivanje institucija sektora sigurnosti – crveno svijetlo za uzbunu

Bosna i Hercegovina je najveće institucionalne pomake napravila u reformi svoga sigurnosnog sektora, koji je ujedno i dio šireg društvenog rješenja na putu konsolidacije demokratije, smanjenju siromaštva i uspostavi održivog razvoja. Put ka izgradnji modernih demokratskih institucija u sektoru odbrane, carine, policije, te obavještajnom ili pravosudnom sektoru nije bio nimalo lak i u velikoj mjeri ga možemo smatrati okarakterisati uspjehom međunarodog djelovanja u BiH. Ono što je možda još važnije je doprinos ovih institucija vezan za suzbijanje mogućnosti izbijanja ponovnog konflikta u BiH, te njihov doprinos na putu ka euro-atlanskim integracijama. Urušavanje državne konstukcije u sektoru sigurnosti nesumnjivo će dovesti do usložnjavanja sigurnosne situacije u BiH, a posljedice mogu biti nesagledive da ne kažem de ja vu. Stoga, svi osvješćeni i razumni građani Bosne i Hercegovine, kojih ima u velikom broju ali su nažalost samo pasivni posmatrači svojih nacionalnih političkih demagoga, moraju dići svoj glas u odbrani najvrednije tekovine ostvarene u post ratnoj BiH, tekovine mira i stabilnosti. Političke karikature koje su udobno zavaljene u svoje finansijsko i poslovno-političko carstvo, pokušavaju nam nametnuti istinu i sliku koja se uklapa u njihove sebične potrebe a pokušavaju zamagliti ono što jasno vidimo. Reformisane vojne snage svojim angažmanom u mirovnim misijama doprinose

međunarodnom miru u svijetu. Sa našim vojnicima možete razgovarati na engleskom jeziku a oni su osposobljeni da rukuju najmodernijim oružjima i da komuniciraju putem najsofisticiranijih uređaja. Ne troše više 8% društvenog bruto prihoda ove države kao prije, nego simboličnih 1,3%. Ono što je možda najvažnije žive i rade zajedno 24 sata i nisu opterećeni svojom prošlošću kada su u rovovima neki od njih pucali jedni na druge. Nije bilo lako to ostvariti i da su se pitali samo političari a ne ovi naši sugrađani u uniformi, vjerovatno se ne bi sada na konkurs u oružane snage prijavilo po deset kandidata na svaku slobodnu poziciju. Funkcionišu vojne strukture, na žalost nekih povampirenih retrogradnih snaga, na modernim demokratskim principima i u skladu sa konstitutivnom odredbom o ravnopravnosti i zastupljenosti svih naroda i ostalih. Na sličnim principima djeluju i naše agencije za provođenje zakona, uprkos zaustavljenoj reformi policije od strane nadobudnih političkih struktura. Koliko je samo uspješnih akcija imala SIPA na razotkrivanju organizovanog kriminala i privođenju sudu pravde osoba osumnjičenih za ratne zločine? Koliko je manje droge na našim ulicama i koliko je osoba sa terorističkim pretenzijama predato istražnim organima i Službi za strance Ministarstva sigurnosti BiH na daljnji postupak? Pri tome ne smijemo zanemarivati ni ostale policijske agencije koje samostalno ili u saradnji sa SIPA-om uspješno

provode operativne akcije na suzbijanju kriminala i privođenju licu pravde počinitelja krivičnih djela. Granična policija BiH je postala prepoznatljiva u regionu i šire po svojoj profesionalnosti i efikasnosti. Samo u prvih par godina djelovanja uspjela je od eldorada za krijumčarenje ljudi i roba uspostaviti čvrstu kontrolu granica koja je postala prvi branik odbrane evropske šengenske granice. Uspješno funkcionisanje ovih institucija svakako je u značajnoj mjeri olakšalo posao Ministarstvu sigurnosti BiH na ispunjavanju zahtjevnih uslova za liberalizaciju viznog režima od strane EU za građane BiH. U Obavještajno-sigurnosnoj agenciji uposlano je oko 700 osoba bošnjačke, hrvatske i srpske nacionalnosti zajedno sa kategorijom ostalih i godišnje potroše oko 33 miliona KM. Ova agencija nema policijska ovlaštenja kao prije, tj. ne može privoditi osobe i njeni dokazi se ne mogu koristiti u krivičnom postupku. Tako ova agencija zasnovana na modernim evropskim standardima samo prikuplja informacije od značaja za državu i dostavlja ih ostalim relevantnim institucijama. Pravosudni sektor jedan je od najtransparentnijih i najnezavisnijih društvenih stubova na kojima uz izvršnu i zakonodavnu vlast počiva svaka država. Pravosudna piramida je još uvijek daleko od kvalitetno izgrađene i često pri predstavljanju u međunarodnim okvirima izgleda nakaradno. Ipak i kao takva u nekim je zvaničnim međunarodnim izvještajima svojevremeno (2007.) predstavljena kao najnaprednija u regionu. Nesumnjive zasluge za

takvo pozicioniranje svakako imaju Sud, Tužilaštvo i Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH. Urušavanje ovih stubova vladavine prava u mnogome bi značilo povratak onome vremenu u kome su ratni zločinci bili heroji a vodeći kriminalci najveće moralne vrijednosti koje su svakodnevno odlučivale o životu i smrti običnih smrtnika. Navodeći samo neke od pomaka koji su urađeni tokom proteklih godina u sektoru sigurnosti namjera autora je da ukaže na ozbiljnost pokušaja urušavanja ove konstrukcije koja još uvijek ne počiva na kvalitetnim temeljima jer političari nikako ne dozvoljavaju da se beton dovoljno osuši. Svršishodne i argumentovane rasprave o funkcionisanju pojedinih aktera u sigurnosnom sektoru su dobrodošle i one su i svakako predmet druge generacije reformi ovoga konstantnog procesa demokratskog nadzora. Ali grubo dnevno-političko nasrtanje na ove institucije zaogrnuo nacionalnim plaštom i potpomognuto neprogresivnim nosiocima određenih medijskih prostora ne doprinosi izgradnji povjerenja i vraća nas u mračni vilajet. Međunarodni zvaničnici su već prepoznali ovu opasnost koja može ugroziti funkcionisanje BiH i još više uticati na zaostajanje BiH na putu ka euro-atlanskim integracijama u odnosu na susjede. Ali nadati se da će i same institucije vlasti probuditi i naći načina da se odupru ovim perfidnim pokušajima podriivanja. Jednu od mogućnosti nudi i doslovna primjena člana 84. Zakona o odbrani BiH u kojem stoji 'Parlamentarna skupština, Vijeće ministara BiH, Predsjedništvo,

te svi subjekti odbrane, u okviru vlastite ustavne i zakonske nadležnosti, provest će potrebne aktivnosti za prijem BiH u NATO.' Svjedoci smo da se neki od zvaničnika ovih institucija ne ponašaju u skladu sa ovim zakonskim odredbama, pa bi bilo i krajnje vrijeme da se počne tražiti njihova odgovornost. Ipak, najveća odgovornost leži na građanima koji su i dali svoje povjerenje izabranim političarima da zastupaju njihove interese u organima vlasti. Liberalna demokratija počiva na principima ograničavanja moći i maksimalnoj zaštiti građanskih prava. Ponašanje nekih političkih lidera prijeti ugrožavanju osnovnih ljudskih prava a i bliža i daljnja historija na ovim prostorima nas dobrano opominje da prevelika koncentracija moći u rukama jednog pojedinca ili jedne partije ne vodi prosperitetnoj budućnosti. Skoro sve lampice sistema ranog upozoravanja su već upaljene, pa bi stoga svi trebali uraditi što je u našoj moći da se ne upali crveno svijetlo i čekamo da li će ovoga puta međunarodna zajednica pravovremeno i pravedno reagovati

*Centar za sigurnosne studije
Centre for Security Studies*

*Branilaca Sarajeva 13/I, 71000
Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
Tel: +387 33 262 455/ 262 456
Fax: +387 33 223 250
E-mail: info@css.ba
www.css.ba*

*Think Tank Fund
Open Society Institute*

*Oktober 6. utca 12.
Budapest, 1051 Hungary
Tel: +361 882 3244
Fax: +361 882 3101
www.soros.org/thinktank*